

Historica
juris ponti:
ficis quop:
tis.

K 7
678

f. 307

13076

67

2

J. N. D.

HISTORICA
JURIS PONTIFICII
SYNOPSIS

Q V A

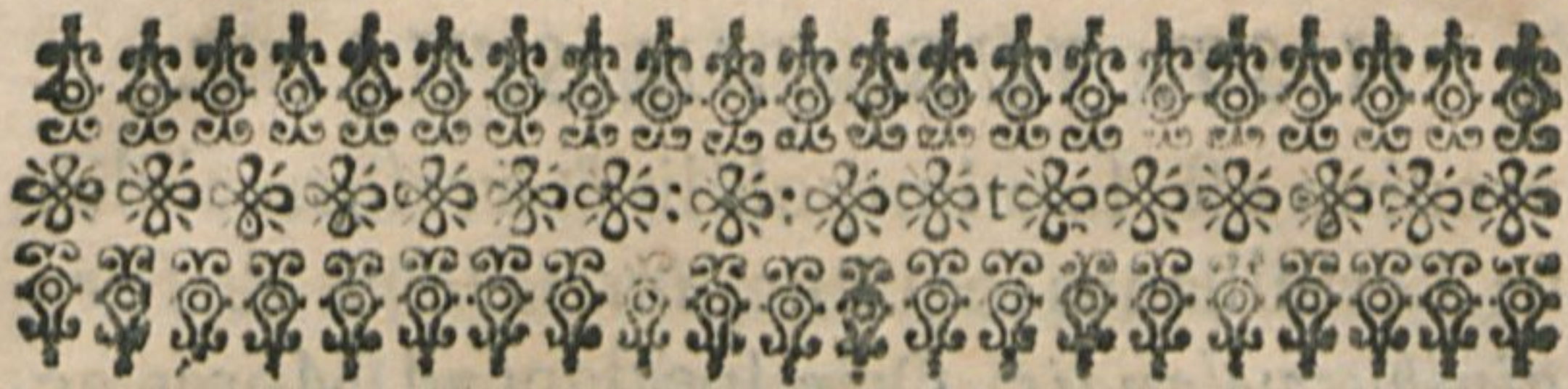
NATURA ET PARTES IPSIUS
Atque Ordo Partium
indicatur.

7
K 678

AMERICAN
HISTORICAL
MAGAZINE
SYNOPSIS
OF
MATERIAL PARTS
AND
PARTS

I. N. D. N.

I. **JUS CANONICUM QUID
ET UNDE DICTUM?**

JUS CANONICUM, quo in Ecclesiasticis controversiis certa ratione dijudicandis orbis utitur, nomen habet a *Canonibus* sive Regulis: ex eo sic dictum, quod rerum sacrarum Regulas ac præcepta continet. Id trifariam spectari potest; ratione *subjecti*, circa quod versatur; *Materia*, ex qua constat; & *Formæ*, qua compositum est, atque in Ordinem redactum.

2. **JURIS CANONICI
OBJECTUM.**

Versatur Jus Canonicum partim circa res fidei, partim circa mores ac disciplinam. Quæ ad Fidem pertinent, *Dogmata* dicuntur & continentur in Symbolis, in Synodicis Epistolis, atque in aliis Fidei Formulis. In his convenire debent Oriens atque Occidens, in sparta per totum orbem ecclesia, quia ex Paulo *ad Ephes. 4.* unus Dominus, una fides, unum Baptisma: unde & Regula Fidei una

a 2

omnino

4 HIST. JUR. CAN. SYNOPT.

omnino est, sola immobilis & irreformabilis, ut Tertullianus loquitur, *initio libri de Virginibus velandis*. Quæ spectant ad Mores ac Disciplinam Ecclesiasticam, *Canonum* generali nomine intelliguntur: atque horum, quæ quidem præcepti Divini aut Apostolici sunt, omnes procul dubio tenent: quæ Disciplinæ duntaxat causa recepta, ea citra unionis dispendium, per loca terrarum, regionesque variantur, ut loquitur D. Augustinus, *can. illa autem dist. 22.*

3. EJUS MATERIA ET FONTES.

Quantum ad Materiam qua constat, Jus istud quatuor præsertim ex Fontibus manat. Primo ex sacris Codd. seu Canonicis utriusque Fœderis *Scripturam*: quarum sententiis refertæ, ac velut floribus conspersæ sunt omnes Canonici Juris Partes: 2) ex Statutis Conciliorum, tum universalium, tum particularium seu localium, qua statuta proprie *Canones* dicuntur: 3) ex Summorum Pontificum *Decretis* ac Decretalibus Epistolis: 4) ex *Sanctorum Patrum* Latinorum & Græcorum *dictis*, Tractatorumque libris, id est, eorum, qui tractatus in varias sacrorum Codicum partes ediderunt. Ex horum omnium generum scriptis petitiæ sunt sententiæ, & sacrorum quæstionum definitiones, ex quibus consur-

git

HIST. JUR. CAN. SYNOPT. 5

git universum Juris Pontificii corpus. Addi possunt ex Leges aliquot Principum Christianorum ex Theodosiano & Justiniano Codice ac Novellis, itemque ex *Capitularibus* de promptæ. Sic Constitutionum a priscis Francorum regibus conditarum Codex vocatur.

4. FORMA SEU DISPOSITIO.

Quod ad Formam atque Ordinem Juris Canonici attinet, tria videntur tempora spectari debere, quorum Primum Constitutiones Ecclesiasticas complectatur, quæ ante Collectionum Volumina, quibus constat hodiernum Juris Pontificii Corpus, editæ sunt. Secundum vero Corpus ipsum Juris Canonici, seu medii temporis compilationes contineat. Tertium quæcunque his postea, tum recentiorum Conciliorum atque Pontificum auctoritas; tum specialia Nationis, Provinciæ, Ecclesiæ cujusque statuta adjecerunt.

5. VETUS.

Ante compositum Juris Canonici hodie recepti systema, quatuor imprimis apud Græcos leguntur veteres secundum temporum ferre ordinem digestæ Canonum collectiones usu probatæ, apud Latinos totidem.

a 3

6. PRI-

6. HIST. JUR. CAN. SYNOPT.

6. PRIMA GRÆCORUM
COLLECTIO.

Prima Græca Collectio circa annum Christi 385. edita, Synodorum Oecumenicarum Nicæanæ & Constantinopolitanæ primæ; hisque interjectarum quinque localium per ea tempora in Asia celebratarum, *Ancyranæ*, *Neocesariensis*, *Gangrensis*, *Antiochenæ*, *Laodicensæ*, Canones comprehendebat; eosque servata ferme annorum serie dispositos,

7. SECUNDA.

Secunda, qua usus videtur Theodoretus, quæque a Justiniano confirmata legitur, superioribus addit Canones Sardicenis & Chalcedonenis Conciliorum: hujus generalis illius quasi generalis.

8. TERTIA.

Successit deinde tertia Collectio, in qua Anonymi cujusdam opera Canones Apostolorum dicti, numero quinque & octoginta; itemque Ephesini Oecumenici III. Concilii tres; & sub Carthaginensis nomine plurimum Africanarum Synodorum præcipui Canones; ac præterea Constantinopolitanæ sub Nectario una cum aliquot Canonicis Orientalium Patriarcharum atque Episcoporum Epistolis, ad superiora adjuncti sunt: quæ
Col.

HIST. JUR. CAN. SYNOPSIS. 7
Collectio, *Trullanæ Synodi can. 2.* appro-
bata est,

9. QUARTA DUPLEX.

Huic additi sunt postrema Collectione Ca-
nones *Trullanæ* ipsius & sequentium aliquot
Constantinopolitanarum Synodorum, tan-
demque *Nicænæ II.* & *Constantinopolitanæ*
IV. generalis, quarum inter *Oecumenicas*,
illa septimum, tres autem octavum obtinent
locum: nisi quod pro vera *Oecumenica VIII.*
orthodoxa, *Græci schismaticam Photii* subje-
cerunt. Atque hanc ultimam Collectionem
commentariis suis *Joan. Zonaras* & *Theodor.*
Balsamon illustrarunt,

10. LATINORUM COLLECTIO

PRIMO

S. LEONIS.

Latinorum Prima Collectio seu *Codex* Ca-
nonum vetus, *secundæ Græcorum* Collectio-
ni respondet. *Romana* enim & *universa Oc-*
cidentalis Ecclesia, statim a *Calchedonenfi*
Concilio Oecumenico IV. (quod Anno 451.
habitu) probatis ab eo *Canonibus* priscis
usa est: quorum plures fuere in *Latinam lin-*
gvam versiones, atque in his maxime recepta,
quæ *S. Leoni Papæ* adscribitur,

34

II. SE.

8 HIST. JUR. CAN. SYNOPT.

11. SECUNDA DIONYSII
EXIGUI.

Sequitur est *Dionysius Exiguus*, qui circa annum 530. prioris illius Codicis novæ interpretationi, Canones Apostolorum quinquaginta priores, Ephesinos atque Africanos (ex tertia fere Græca Collectione) Decreta etiam Romanorum septem Pontificum a Siricio ad Anastasium II. addidit.

Tertio auctus est hic Codex Symmachi & Hormisdæ Pontificum Decretis, quibus Gregorii Junioris accessere longo intervallo Responsa, post annum scilicet 715. atque ex hac & Dionysii Collectione conflatus est Codex Canonum vetus Ecclesiæ V. Romanæ, cujus mentio habetur, *can. 1. dist. 19. & can. 1. dist. 20.*

12. TERTIA ISIDORI
HISPALENSIS.

Isidorus denique *Hispalensis* Episcopus, si ve alius ejus nomine, novum Corpus Canonum adornavit, quæ *Collectio Hispaniensis* est. Ibi cum Apostolicis, & Græcorum Conciliorum Canonibus ex antiqua versione (diversa ab ea quam concinnaverat Dionysius) comprehenduntur Africana Concilia expansa octo, Gallica septendecim, Hispanica novem & viginti; Capitula item Martini Bracarensis & Pontificum Romanorum Decreta: Damasi primum

HIST. JUR. CAN. SYNOPT. 9

primum, deinde Siricii & sequentium, eadem, quæ supra indicata sunt.

13. QUARTA LATINA COLLECTIO ISIDORI MERCATORIS.

Huic adjectæ Summorum Pontificum tum Damaso antiquiorum, ignotæ, usque ad ea tempora, tum posteriorum Epistolæ quamplurimæ, *Isidori Mercatoris* sive *Peccatoris* cognominati, Corpus Canonum nobis pepererunt, dimidio prope auctius superiore.

14. COLLECTIONES ALIÆ JUXTA ORDINEM MATERIARUM.

In collectionibus hæcenus memoratis Canones ad sua quinque Concilia suosve Pontifices relati, eademque serie collocati leguntur, qua in Synodis ipsis & epistolis Pontificiis extabant. Sed quoniam de iisdem rebus varii pluribus in Conciliis Canones, variaque in diversis Epistolis Decreta edita reperiuntur; quæ ita sparsa facile cuivis non erat, ex suis quæque locis eruere atque inter se conferre, utilius visum est, diversas ejusmodi de re una: quaque constitutiones, materiarum habita ratione, ad certa capita redigi. Quod non uno modo factum sive a Græcis, sive a Latinis.

b

Part

10 HIST. JUR. CAN. SYNOPT.

Partim enim abbreviati Canones, indicatis fontibus, unde integri peti possent: partim vero expansi, & prout in ipsis Conciliis, Pontificumve aut aliorum Auctorum Ecclesiasticorum Scriptis habentur, exscripti: partim etiam selecti tantum quidam in unum collecti.

15. FERRANDI, MARTINI
BRACARENENSIS ET CRE-
SCONII.

Primus, quod sciam, hanc Canonum ex rerum potius, quam ex Conciliorum ordine digerendorum, methodum secutus est *Fulgentius Ferrandus* Carthaginensis Diaconus, circa exordia Justiniani Imperatoris in *Breviatione Canonum*, quæ Græcis Canonibus Latino sermone summatim expressis, summas Africanorum intexnit. Ejus exemplo *Cresconius* sive *Orisconius* Africanus Episcopus, diverso quidam aliquatenus ordine, ceterum simili via, Librum scripsit sub titulo *Concordiæ Canonum* circa annum 660. cujus breviarium habebatur tantum, donec VV. Clarissimi Gulielmus Voëllus & Henricus Justellus opus integrum expansis Canonibus constans, in publicam lucem emisserunt, ex Ms. codice Claromontani Collegii: intermedio inter superiores tempore *Martinus Bracarenensis* in Hispanis Episcopus brevem collectionem

HIST. JUR. CAN. SYNOPT. ⁿ
nem Canonum Orientalium Latinitate a se
donatorum, in usum Provinciæ luæ concin-
navit; atque ad Lucense Concilium, quod in
altera Galleciæ parte habebatur, transmisit
An. 572.

16. ANONYMI ET RE-
GINONIS.

Cum mihi ante annos viginti hanc histo-
ricam Juris Pontificii brevem synopsis exa-
ranti, & seorsim in usum tironum edenti non-
dum innotuisset Cresconii aliudve ejus ge-
neris opus, Burchardi Decreto antiquius,
huic primas detuleram istiusmodi inventi.
Sed ab eo tempore præter Cresconii, quam
dixi, Collectionem integram duæ aliæ pro-
dierunt quæ hæcenus in Mss. delituerant:
altera Anonymi sub nomine *Canonum Poeni-
tentialium*, quem octavo seculo vixisse ap-
paret. Eam publici juris fecit Tom. XI.
Spicilegii sui vir eruditus ordinis S. Bene-
dicti Religiosus Lucas *Dacherus* curiosus Ec-
clesiasticæ antiquitatis indagator. Collecti-
onis porro illius Autor, primus Conciliorum
Gallicorum & Hispanicorum Canones ex-
cerpsit ex Isidoriano, ut videtur, corpore de-
sumptos. Alteram nimirum Reginonis Ab-
batis Prumiensis Collectionem, in libro de
Ecclesiasticis disciplinis comprehensam, post
Germanicam editionem adhuc in Gallia pa-
rum

12 HIST. JUR. CAN. SYNOPT.

rum notam, edidit Parisiis *Stephanus Paluzius* & notis suo more illustravit. In hac primum Collectione, una cum Canonibus Conciliorum & Pontificum, adjectæ sunt aliquot sententiæ Patrum & leges ex jure Civili, quod non ante *Ivonem Carnotensem* factum credebatur.

17. GRÆCÆ COLLECTIONES EX ORDINE MATRIARUM.

Apud Græcos quoque per ea tempora a pristino Collectorum more desciverant, digestis certas in classes Canonibus Conciliorum & Præsulum, prout affinitas cujusque materiæ suadebat, collatisque Imperatorum de re quaque Constitutionibus, tum verbatim descriptis, tum in compendium redactis, tum *Joannes Antiochenus Ferrandi* æqualis, tum *Photius*, ac deinde *Harmenopulus*, atq; alphabeti ordinem amplexus *Matthæus Blastares* & si qui alii.

18. APUD LATINOS BURCHARDI ET IVONIS DECRETA ET PARNORMIA.

At in occidente methodum *Reginonis* imitati atque amplioribus voluminibus exequuti sunt *Burchardus* atque *Ivo* antedicti.

Bur-

HIST. JUR. CAN. SYNOPT. 13

Burchardus Wormatiensis in Germaniæ & Galliæ confinio Episcopus, anno circiter 1020 certa in capita & velut classes, disciplinæ Ecclesiasticæ materiam omnem divisit, aptosque singulis Canones undecumque congescit, conscriptis viginti Decretorum libris: qui ex sacris etiam Scripturis, Gallicis aliquot, Germanicisque Conciliis, ac præterea ex Sanctorum Patrum Scriptis excerpti sunt.

Ivo deinde Carnotensis in Gallia Præsul, idem institutum sequutus, Excerptiones Ecclesiasticarum Regularum, in suo Decretorum opere, partibus septemdecim distincto, collegit circa ann. 1700. ubi etiam Principum Christianorum Constitutiones inseruit. Ex hoc vero Volumine descripta creditur *Panormia*. Atque huc usque pertinet Jus Canonicum vetus, ex parte non modica obsoletum.

19. NOVA JURIS PONTIFICII
FORMA IN CORPORE JU-
RIS USU NUNC
RECEPTO.

His successit Corpus Juris Canonici, quo nunc utimur. Constat illud tribus Voluminibus, sex Collectionibus sive Compilationibus Canonum ac Decretorum.

b 3 20. PRI.

14 HIST. JUR. CAN.; SYNOPT.

20. PRIMUM VOLUMEN DE-
CRETUM GRATIANI.

Primum Volumen continet Collectionem priscorum Canonum, & consequenter Jus antiquum, quo per Secula undecim usa est Ecclesia. Inscriptum est ab Autore *Concordia discordantium Canonum* vulgo tamen dicitur Decretum Gratiani: *Decretum* quidem quod Decreta Ecclesiæ, ratione materiæ & questionum certum in ordinem redacta contineat: *Gratiani* vero, de nomine Autoris, qui Monachus fuit Benedictini Ordinis, patria Clusinus,

de Chiusien Toscanæ

Professus in Bononiensi. Sancti Felicis Monasterio. Is anno Christi 1259. post Burchardum & Ivonem, Canones ac Decreta, ad suum usque tempus edita in unum Corpus ita digessit, ut quæ invicem pugnare videbantur, conciliare sit conatus: quod tamen in tertia parte bis duntaxat tentavit.

DIVISUM IN 3 PARTES.

Universum opus Eugenio III. Pontifici oblatum ac Autore quidam scripsere, atque hunc ab illo Juris ejus docendi causa Lutetiam missum (quod tamen non magis certum, quam ejus & Petri Lombardi ac Petri Comestoris fraternitas) Dividitur in Partes tres:
quia

quia Jus omne ad tria pertinet, vel ad personas, vel ad res, vel ad actiones seu judicia. §. *fin. J. de J. Nat.*

PARS PRIMA DECRETI
DISTINCTIONES.

Prima itaque pars continet Distinctiones, id est, sectiones, & minores partes, in quas dividitur, centum & unam: in quarum primis viginti, agitur de Jure ipso & Juris partibus: in reliquis de personis Ecclesiasticis, sive de Sacrorum Ministrorum institutione, Ordinibus & Officiis; deque universa Hierarchia, & jurisdictionis Ecclesiasticæ gradibus.

PARS SECUNDA CAUSÆ.

Secunda Pars complectitur *Causas* sex & triginta, quæ sic appellantur, quod in singulis quædam facti species & quasi iis aliqua, adjunctis pluribus rerum adminiculis, sive circumstantiis, decidenda proponatur.

Causæ in Quæstiones dividuntur, quarum in unaquaque discutitur certa facti circumstantia, Est ergo tota hæc pars de *judiciis* Ecclesiasticis: & criminalia primum exequitur prioribus causis quindecim; tum in genere usque ad causam septimam, agens de Simonia, gravissimo criminum Ecclesiasticorum, deque Accusationibus, Testibus & ordine

16 HIST. CAN. JUR. SYNOPT.

dine judiciario ; tum octo sequentibus quæ continent Crimina, & Jura Episcoporum & Clericorum : differit enim *Causa VII. de Renunciationibus, VIII. de vitiosa successione in locum viventium deque Episcopis accusatis : IX. de Ordinationis vitiis. X. de potestate Prælatorum in res Ecclesiæ : XI. de Jurisdictione Episcoporum in Clericos, ubi de Excommunicatione : XII. de bonis & peculio Clericorum : XIII. de Decimis & funeribus : XIV. de rebus per Clericos in judicio repetendis deque usuris : XV. de peccatis ex furore aut ignorantia commissis, de muneribus, de purgatione Canonica, confessionibus, &c.* Post hæc transit Gratianus ad Monachorum jura, ubi & de jure Patronatus, & Territorii, de Præscriptione &c. agitur *Causa XVI.* Atque ad Monachos ferme referri possunt sequentes quatuor causæ. *XXI. est de officio & honestate Clericorum.* Deinde vero de communibus Laicorum & Clericorum criminibus differitur. Itaque *XXII. agit discrimine Falsi & Perjurio. XXIII. de Homicidio & Bello. XXIV. Hæresi : XXV. de Privilegiis Ecclesiæ non violandis : XXVI. de Sortilegio.* Tum denique de judiciis quæ ad *Matrimonia* pertinent, a *XXVII.* usque ad finem agitur, inserto *Causæ XXXIII. quæst. 3. tractatu de Pœnitentia, tum conjugum, tum aliorum : qui tractatus quod longior sit, in septem distinctiones subdividitur.*

PARS

PARS III. CONSECRATIO.

Decreti hujus tertia pars inscribitur *de Consecratione*, dividiturque in quinque Distinctiones. Ea, res Sacras tractat, ac præsertim Sacramenta cætera: quæ neque ad forum exterius, aut interius pertinere videntur, ut Matrimonium & Poenitentia; neque ad personas Ecclesiasticas, ut ordo: Distinctio est de Consecratione Ecclesiarum & Missarum celebratione II. de Eucharistia III. de Feriis, Jejniis &c. IV. de Baptismo V. de Confirmatione Ritibusque aliis Ecclesiæ.

NUMERUS DISTINCTIONUM ET QUÆSTIONUM DECRETI.

Hæ Distinctiones quemadmodum & superiores (quæ omnes numerum centum ac duodecim conficiunt): & causarum quæstiones (quæ numero sunt septuaginta & septem supra centum) pluribus pene omnes Canonibus constant sive Capitulis; qui canones nihil aliud sunt, quam fragmenta ex Canonibus Conciliorum, Decretis Pontificum veterum, aut Patrum scriptis: nonnunquam etiam sed rarius ex sacris paginis, aut Jure Romano Gallicove desumpta, atque ad materiam, qua de agitur spectantia Leges ex Jure Civili in hoc Decretorum volumen relatæ, vulgo *Canonizata* dicuntur, quod Canonibus immixtæ eorum vim aliquatenus assumant.

MENDÆ ET EMENDATIONES DECRETI.

Hoc Gratiani opus nævis luis non carebat, 60

18 HIST. CAN. JUR. SYNOPT.

in primis nomine, quod cum pleraque, non ex ipsis fontibus, sed ex priorum compilatorum rivis hausta essent, non pauca ad non suos Auctores referuntur in eo. Quapropter emendatione indigere Antonius Augustinus Archiepiscopus Tarraconensis peculiari tractatu demonstravit; atque in eo emendando ac brevibus notis illustrando operam aliquam superiore seculo posuerunt Galli tres, Antonius Demochares, sive Monchiacenus, vulgo de *Monchi*, Theologus Parisiensis; Antonius Contius, Antecessor Parisiensis primum, deinde Bituricensis, & Carolus Molinæus J. C. cujus notæ, quod sæpe de rebus Pontificum Romanorum, aliarumque Personarum Ecclesiasticarum, non ea qua par est reverentia, differuisse visus sit, Romæ improbat, donec emendatæ fuerint. Sed ultimam fere operam imposuere Correctores Romani jussu & Cura Gregorii XIII. Pontificis Maximi An. 1580.

21. SECUNDUM CORPORA CANONICA
VOLUMEN DECRETALES.

Secundum Volumen Corporis Canonici continet *Decretales* quæ dicuntur Gregorii IX, sive *Collectiones Epistolarum Pontificiarum*, quibus quippiam decernitur; earum præsertim, quæ ab Ao. Christi 1150. ad annum 1230. prodierunt, admixtis Conciliorum, præsertim Lateranensium generalium tertii & quarti, pauculis etiam, tum priorum Synodorum decretis, tum sententiis Patrum a Gratiano prætermis.

Hæc

HIST. CAN. JUR. SYNOPT. 19

Hæc compilatio digesta est per Raimundum de Pennafort, Gregorii IX. Capellanum & Pœnitentiarium, ex ordine Fratrum Prædicatorum, qui ex anterioribus quinque publice probatis per ea tempora Collectionibus, aliisque nondum in unum volumen redactis Decretalibus, hoc opus concinnavit, rejectis, quæ similia, pugnantia, aut inutilia videbantur: sequutusque est ordinem Primæ omnium Collectionis, quam sub titulo Breviarii Extravagantium Bernardus Papiensis paulo post Gratianum composuerat. Quia vero Decretales integras referre parum necessarium Raimundus putavit; initium duntaxat cuiusque, cum ea parte, qua definitio propositæ quæstionis continetur, plerumque retinuit, recisis, quæ superflua, vel certe minus necessaria videbantur, quæ his duabus vocibus suppleantur, & *infra*: dicunturque: *Pars decisa*. Quia tamen ad plenioram rei notitiam, multa ab eo resecta non parum conferre possunt, ad priores illas quinque compilationes ea de causa recurrendum, quarum quatuor ab Antonio Augustino, quinta ab Innocentio Cironio editæ sunt. In his enim magna ex parte habentur partes illæ decisæ. Decretalibus his ad Bononienses, aliorumque studiorum juris Doctores, & Scholasticos transmissis, robur Constitutionum, ut in Judiciis ac Scholis valerent, attributum, præfixa epistola anno prædicto 1230.

20 HIST. JUR. CAN. SYNOPT.

ORDO DECRETALIU M.

Quinque sunt Decretalium Libri, in quibus ordinis hæc servata est ratio, ut I Libro, qui titulis tribus & quadraginta constat, agatur præsertim de Ministris *Personisque Ecclesiasticis*. deque præparatoriis judiciorum. II. qui continet triginta titulos, de *Judiciis*, causisque disceptandis in genere, ac de servando ordine judiciario in rebus Civilibus: Liber III. per Titulos quinquaginta de rebus Ecclesiasticis, deque officiis & causis pecuniariis Clericorum & Monachorum, de Præbendis, Contractibus, Successionibus, Decimis &c. differitur: Lib. IV. cujus sunt tituli unus & viginti, de Matrimonio, quo fere continentur Causæ Laicorum Ecclesiasticæ, quæ extra Crimen sunt, in foro Episcopali tractandæ: V. denique, qui titulos complectitur unum & quadraginta, de Criminalibus judiciis & Criminibus atque censuris ecclesiasticis: ita ut totius collectionis 185. sint tituli. Ordinem horum quinque Librorum designant totidem sequentis versus vocabula:

Judex, Judicium, Clerus, Sponsalia,
Crimen.

22. TERTIUM JURIS CANONICI
VOLUMEN, QVO CONTINE-
TUR SEXTUS.

Tertium Juris pontificii Volumen constat Sexto Decretalium, Clementinis & Extravagantibus tum Johannis XXII. tum communibus,
Sextus

HIST. JUR. CAN. SYNOPT. 21

Sextus Decretalium Liber dicitur, quo Bonifacius VIII. Guilielmi Archiepiscopi Ebrodunensis aliorumque opera usus anno Christi 1297. tam suas, quam superiorum post Gregorium IX Pontificum Decretales inclusit; ipsiusque Gregorii eas, quæ post editionem prioris Collectiones promulgatæ fuerant ac præterea ejus ævi Conciliorum Lugdunensium generalium duorum Sextum appellant, quod quinque libris Gregorianæ Compilationis adjectus fuerit, cui hæc Collectionem interferere Bonifacius noluit, ne vetera ejus exemplaria inutilia fierent. Hic liber a Bonifacio Bononiensibus, aliarumque Academicarum Antecessoribus, ac Juris Studiosis inscriptus, quamque libris minoribus constat, eodem omnino ordine ac Titulorum serie, non numero, quo Gregoriani, dispositis; qui ordo in sequentibus quoque Collectionibus servatus est.

CLEMENTINÆ.

Clemens V. Gallus ex Aquitania oriundus, ex Concilii Viennensis Decretis, partim etiam ex paucis aliquot Decretalibus suis; novam Compilationem concinnavit, quæ non ab ipso, sed a Joanne XXII. etiam Aquitano edita, atque ad studiageneralia est directa An. 1317. sub *Clementinarum* Constitutionum appellatione.

EXTRAVAGANTES JOANNIS XXII.

Ipsius Joannis XXII. Constitutiones, nume-

22 HIST. JUR. CAN. SYNOPT.

ro viginti, paulo post superioribus adjunctæ, quoniam ob paucitatem, Volumen peculiare constituere non posse videbantur, in generali *Extravagantium* nomine steterunt. Hoc enim nomine appellari prius cœperunt *Constitutiones Pontificiæ*, Gratiani Opere posteriores, quod scilicet extra ejus opus vagarentur, ut docet Abbas antiquus in *Præfatione Decretalium*.

EXTRAVAGANTES COMMUNES.

Eadem de causa *Extravagantes Communes* dictæ sunt Epistolæ Decretales non unius, sed plurium aliquot Pontificum, qui paulo ante, vel paulo post Joannem XXII, sederunt per anno circiter 150. Earum ultima est Sixti IV. anno 1484. edita. Verum hæc utraque *Collectio Extravagantium* a privatis *Collectoribus* in unum corpus digesta, certe auctoritate promulgata non est. Atque hic est finis *Corporis Canonici*, seu *Juris Ecclesiastici communis*, quo in Foro ac Scholis utimur. Licet enim ab eo tempore Concilia, etiam generalia, celebrata, & Bullæ sive *Extravagantes* conditæ magno numero sint, nihil tamen ex iis *Juris Corpori* additum fuit.

23. CITATIONES EX DECRETO.

Ex tribus *Decreti* partibus sic solent *Canones* laudari, ut prima cujusque canonis vocabula citentur, adjecto in I parte numero distinctionis in II parte numero causæ ac quæstionis (*Causæ* tamen nomine ut plurimum suppresso

HIST. JUR. CAN. SYNOPT. 23

presso) nisi quod in tractatu de Pœnitentia, causæ quæstionisve nulla mentio fiat, sed Distinctionis cum adjectione *de Pœnitentia*; quod etiam in tertia parte fit similiter adjectis vocabulis: *de Consecratione*.

EX DECRETALIBUS.

Quoties autem allegandum, quid occurrit ex Decretalibus, adducuntur capituli, quod citatur, primæ voces, aut numerus, cum rubrica seu titulo, nulla libri mentione; sed adjecta voce, *extra* qua significatur, ea, quæ citantur extra Decretum Gratiani posita esse; quidam addunt *apud Gregorium*, majoris distinctionis causa, quod hæc Compilatio Gregorii IX. jussu conscripta fuerit.

In reliquis Collectionibus ex Sexto, Clementinis, &c. laudandis idem ordo servatur, additis tamen, distinctionis causa, vocibus, in 6. vel Lib. VI. in Clementinis, in Extravagantibus Joannis XXII, in Extravagantibus Communiibus, vel Clementina Extravaganti Joann. XXII. aut communi 1. 2. &c.

24. NOVISSIMUM JUS CANONICUM COMMUNE.

Novissimum Jus Canonicum partim commune est, receptumque apud omnes Catholicos; partim proprium & singulare. Communis duo sunt genera: Extravagantes nimirum seu Bullæ posteriorum Pontificum, a Cherubino Laertio aliisque collectæ, & Regulæ Cancellariæ Apostolicæ, five Constitutions

24 HIST. JUR. CAN. SYNOPT.

tionones judiciales ab Innocentio VIII. atque aliis Romanis Pontificibus conditæ, & Apostolicæ Cancellariæ libris insertæ, quarum præcipuæ quædam in Gallia non observantur.

PROPRIUM.

Jus singulare vel proprium est cujusque Provinciæ, Civitatis, Ecclesiæ, ut statuta specialia; vel totius Nationis. Sicque in Galliæ Jus Canonicum speciale triplex distingvi potest: constat etenim veteribus Ecclesiæ universæ institutis, quibus majores nostri tenacius, quam vicini populi adhæserunt, quæ vulgo immunitates, seu Libertates Ecclesiæ Gallicanæ dicuntur: tum Pragmatica Sanctione, quam in Bituricensi conventu, ex Decretis fere Basiliensis Concilii Carolus VII. Anno 1438. promulgavit; ac denique Concordatis, id est, fœderis tabulis inter Leonem X. & Franciscum I. An. 1516. initi ad temperanda Pragmaticæ Sanctionis jura paulo strictiora. Germani quoque & vicinæ provinciæ Concordatis suis reguntur, quæ Anno 1447. inter Pontificem Nicolaum V. & Fridricum III. Imperatorem composita fuerunt.

存 678

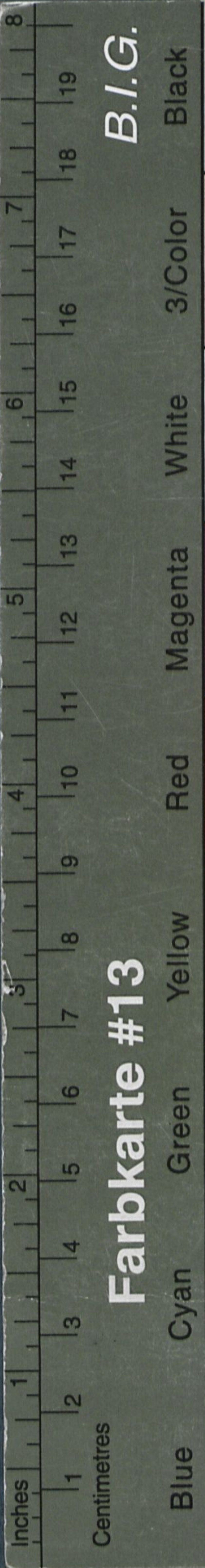
ULB Halle

006 699 197

3

B.I.G.

Farbkarte #13

07

2

J. N. D.

HISTORICA

LIRIS PONTIFICII

SYNOPSIS

Q V A

NATURA ET PARTES IPSIUS

Atque Ordo Partium

indicatur.

No 678

